

Multiple choice training

Voor meer info:

Open Universiteit studiecentrum Diepenbeek

Universiteit Hasselt, Campus Diepenbeek

Agoralaan, gebouw D

3590 Diepenbeek

OpenUniversiteit@uhasselt.be

tel: 011/26.81.62

www.openuniversiteit.uhasselt.be

vraagenantwoord.ou.nl

INHOUD

1. Inleiding	3
2. De voorbereiding	3
1. Tijdig aanmelden voor het tentamen	3
2. Verhinderend voor het tentamen	4
3. Drie stappen in de voorbereiding op een tentamen	4
3.1. Op lange termijn	4
1. Specifieke informatie over het tentamen en de cursus	
2. Planning	
3. Verschillende soorten toetsen in het cursusmateriaal	
3.2. Hoe herhaal ik voor een tentamen	6
3.3. Direct voor het tentamen	7
3. Het tentamen zelf	8
1. De tentamenmogelijkheden	8
2. De vorm van het tentamen	9
3. Op tijd zijn	10
4. Uw conditie	10
5. Tentamenzenuwen en faalangst	10
5.1. Tentamenzenuwen	10
5.2. Faalangst	11
6. Een systematische strategie	11
6.1. Globale oriëntatie	11
6.2. Makkelijke vragen eerst	11
6.3. Moeilijke vragen	12
6.4. De laatste controle	12
6.5. Het antwoordformulier	12
7. Het afleggen van twee tentamens op één dag	13
8. Het gebruik van woordenboeken	13
9. Het hanteren van twijfel	13
10. Versies	14
11. Gokken en gokkanscorrectie	14
4. De analyse van het tentamen	15
5. Na het tentamen	16
1. In beroep gaan tegen de uitslag van een tentamen	16
2. Uitslag en certificaat	16
6. Enkele tips	16
1. Algemene tips	16
2. Veel voorkomende fouten bij multiple choice tentamens	18
7. Literatuur	20
8. Bijlagen	21
1. Ontspanningsoefeningen	21
2. Checklist tentamenanalyse	24

1. Inleiding

Tentamen doen is een aspect van het studeren waar veel studenten tegenop zien. Een "noodzakelijk kwaad". Toch kunt u er zelf veel aan doen om dat kwaad tot een minimum te beperken. Dat begint met een goede planning van de studie. Maar daarover hebben we het hier niet. We gaan hier alleen in op een paar onderwerpen die direct met het tentamen verband houden.

We hopen dat de OU-studenten, ingeschreven in het studiecentrum Diepenbeek, er hun voordeel mee kunnen doen. En ook dat wij daarbij kunnen helpen om zo hun studievoornemens tot een goed eind te brengen.

2. De voorbereiding

1. *Tijdig aanmelden voor het tentamen*

Schriftelijk aanmelden

Voor een **regulier schriftelijk** tentamen dient u zich schriftelijk *6 weken* op voorhand aan te melden d.m.v. het daarvoor bestemde formulier. Stuur dit formulier *rechtstreeks naar Heerlen:*

Open Universiteit Nederland
Afdeling tentaminering en certificering
Postbus 4444
NL-6401 DL Heerlen
Nederland

U ontvangt een ontvangstbevestiging van deze tentamenaanmelding. Het examenbureau adviseert om zo mogelijk 8 weken op voorhand uw aanmelding te verzenden, maar ook niet veel vroeger. Ongeveer een week voor het tentamen ontvangt u de officiële oproep voor het tentamen, met vermelding van tijd, plaats, tafelnummer e.d..

Voor **SYS-tentamens** bestaan aparte formulieren en geldt een minimum aanmeldingstermijn van 2 weken voor de eerste voorkeurdatum die u moet noteren. Dit formulier moet *rechtstreeks naar het studiecentrum gestuurd worden waar u het SYS-tentamen wil afleggen.*

In Diepenbeek kan dit op **woensdag van 13.30u-16.30u en zaterdag van 09.30u-12.30u.**

Tijdens de **maanden juli, augustus en september** zijn er afwijkende sessies: **woensdag van 13.30u-16.30u en vrijdag van 09.30u-12.30u.**

Gelieve ook drie data op het formulier te noteren. Na een week krijgt u een bericht vanuit Nederland. Welke tentamens in SYS worden getentamineerd vindt u terug in modulair, de studiegids en op studienet.

Digitaal aanmelden

In 'Mijn account' (www.ou.nl/mijnaccount) kunt u zich via 'Mijn tentamenaanmeldingen' ook digitaal aanmelden voor zowel reguliere als systemens. U ontvangt per e-mail een ontvangstbevestiging en kunt de voortgang van uw aanmelding volgen. Om u aan te melden, klikt u op 'Tonen tentamens'.

2. Verhinderung voor het tentamen

Indien u om wat voor reden dan ook niet op het tentamen aanwezig kunt zijn, heeft u een tentamenkans verspeeld. U kan aan de Commissie voor de Examens schriftelijk een verzoek tot teruggave van de verloren kans richten. (zie Opleidingsgids).

3. Drie stappen in de voorbereiding op een tentamen

3.1. Op lange termijn

Ga van de cursus die u aan het bestuderen bent na hoe deze getentamineerd wordt. Het maakt veel uit of het een mondeling of schriftelijk examen is en of het essayvragen, openboekvragen of meerkeuzevragen zijn. De vorm van het tentamen heeft nl. invloed op hoe u de stof moet kennen en dus op hoe u het tentamen moet voorbereiden.

In de cursussen zijn controlemogelijkheden opgenomen waardoor u zelf kunt bijhouden in hoeverre u de stof beheerst. Gebruik die mogelijkheden en sla dus geen vragen en toetsen over.

Het is, wanneer het gaat om een meerkeuzetentamen, heel handig om eens te proberen, zelf meerkeuzevragen te maken: daarbij zal niet alleen blijken in hoeverre u de stof beheerst maar bovendien loopt u aan tegen allerlei valkuilen die in meerkeuzetentamens kunnen zitten.

1. Specifieke informatie over het tentamen en de cursus

Lees al het materiaal dat u thuisgestuurd heeft gekregen en betrekking heeft op het tentamen nauwkeurig door.

Zorg ervoor dat u precies weet wanneer, hoe laat en waar het tentamen plaatsvindt en hoe lang u tijd heeft. De reguliere schriftelijke examens in het studiecentrum Diepenbeek vinden altijd plaats op de UHasselt, Campus Diepenbeek, Agoralaan - gebouw D, lokaal E140 van 19u tot 22u. Ook de SYS-tentamens gaan door in lokaal E140. Zorg ervoor dat u precies weet wat u mee moet nemen: oproepbrief, legitimatie, toegestane boeken (bijv. een Nederlands woordenboek) of vereiste boeken (bijv. wettenbundels voor rechtenstudenten, cursusboeken bij een open boek tentamen). Leg deze spullen vooraf klaar en controleer of u niets vergeten bent.

Bij bepaalde cursussen bestaat de mogelijkheid om bonuspunten te behalen; door aan bepaalde opdrachten te voldoen kunt u met een lager aantal goed beantwoorde vragen slagen. Tijdens een SYS-tentamen moet u aangeven dat u recht heeft op bonuspunten. Achteraf worden geen bonuspunten meer toegekend.

2. Planning

Natuurlijk is het van het grootste belang dat u op het moment van het tentamen de leerstof zo goed mogelijk beheerst.

Dat betekent niet dat u alles uit het hoofd moet leren; sommige stukken van een cursus hoeft u alleen maar door te lezen, definities en dergelijke moet u meestal wel uit het hoofd kennen, maar altijd is begrip van de cursus het meest essentiële. Probeer daarom bij het studeren onderscheid aan te brengen tussen begripskwesties en feitelijkheden en daar uw studiemethode op af te stemmen.

In de praktijk is het niet ongebruikelijk dat er vlak voor het tentamen nog erg veel werk verzet moet worden. De week voor het tentamen wordt vaak meer uren gestudeerd dan daarvoor. Het risico bestaat dat u daardoor doodmoe en 'sufgestudeerd' op het tentamen verschijnt, wellicht nog niet eens klaar bent en u zich onzeker voelt. Een nadeel hiervan is ook dat hoe korter de voorbereidingstijd, hoe sneller het geleerde vergeten wordt.

Voor het opstellen van een planning moet de tentamendatum als uitgangspunt dienen.

Bijvoorbeeld: U begint in september met de bestudering van een 240-uur cursus waarvoor u in januari tentamen wilt doen.

U heeft nu 4 maanden de tijd, en moet dus 60 uur per maand studeren, dat is ca. 15 uur per week.

Dit kunt u eventueel nog verder specificeren door een aantal uren op bepaalde dagen vast te stellen.

Zo kunt u ook berekenen hoeveel leereenheden u gemiddeld per week moet bestuderen, uitgaande van het totaal aantal leereenheden. Belangrijk hierbij is dat u incalculeert dat u de stof meerdere keren door moet nemen.

Bijvoorbeeld: Om te beginnen een keer de hele cursus doorlezen om overzicht over de cursus te verkrijgen, dan een keer echt studerendeerwijs de cursus doorwerken inclusief het maken van aantekeningen e.d. en tot slot minimaal een keer herhalen (bijv. aan de hand van uw aantekeningen).

Werk niet de laatste nacht door en ga niet de laatste uren voor het tentamen blokken op een onderdeel dat u onvoldoende beheerst. Het intensief bezig zijn met de stof in de laatste uren voor het tentamen leidt ertoe dat de kennis van eerder bestudeerde stof naar de achtergrond verdwijnt en tijdens het tentamen onvoldoende paraat is (uitzondering op de regel: rijtjes met feiten herhalen).

3. Verskillende soorten toetsen in het cursusmateriaal

In het cursusmateriaal kunnen verschillende soorten toetsen worden onderscheiden: zelftoetsen, herhalingstoetsen en eindtoetsen. Dit onderscheid is afgeleid uit het leereenhedencursusmodel; in andere cursusmodellen kan het onderscheid tussen zelftoetsen en herhalingstoetsen wat vervagen.

Zelftoetsen zijn vrij korte toetsen die worden opgenomen aan het einde van elke leereenheid. Ze geven studenten onmiddellijk na het bestuderen van een afgerond studiegeheel de gelegenheid na te gaan of ze de leerdoelen bereikt hebben, ze geven a.h.w. een indicatie of de zelfstudie effectief is geweest.

Een student moet een zelftoets onmiddellijk na het bestuderen kunnen maken en moet ook onmiddellijk feedback kunnen krijgen. De (bespreking van de) antwoorden op de zelftoets worden dan ook altijd in het cursusmateriaal opgenomen (terugkoppeling).

Omdat een zelftoets zeer nauw aansluit bij de leereenheid ligt het voor de hand dat de auteurs van de leereenheid ook de zelftoets ontwikkelen.

Herhalingstoetsen bestrijken een groter gebied dan zelftoetsen, ze hebben meestal betrekking op één of meer blokken en geven de studenten de kans om na te gaan of het leereffect blijvend is en of zij ook de leereenheidoverstijgende doelen bereikt hebben. Zo kunnen de studenten regelmatig inzicht in hun vorderingen krijgen. De herhalingstoets heeft meestal dezelfde vorm en dezelfde moeilijkheidsgraad als het tentamen, alleen wordt een kleiner domein bestreken. Omdat herhalingstoetsen meestal op het eind van een herhalingseenheid worden opgenomen, worden ze vaak ontwikkeld door de auteur van de herhalingseenheid. Het is echter ook mogelijk de herhalingstoetsen samen te stellen uit hetzelfde itembestand, waaruit ook de eindtoets en de tentamens worden samengesteld.

De **eindtoets** tenslotte wordt opgenomen aan het einde van de cursus en behoort zoveel mogelijk parallel te zijn aan het tentamen. Ze vormt een soort generale repetitie voor het tentamen zodat studenten een keer kunnen oefenen. In principe zou de eindtoets moeten worden samengesteld uit hetzelfde itembestand als het tentamen. Vaak wordt ze echter ook apart ontwikkeld door de cursusteamleider of de examinerator omdat het itembestand op het ogenblik dat de eindtoets ontwikkeld wordt nog niet is opgebouwd.

3.2. *Hoe herhaal ik vóór een tentamen*

1. Lees alle instructies nog eens door nadat u de cursus bestudeerd hebt.
2. Herhaal de hele cursus aan de hand van de leerdoelen.
3. Maak alle zelftoetsen eens na elkaar.

4. Bekijk alleen de kernbegrippen en probeer van elk begrip een definitie te geven.
5. Bestudeer alleen de herhalingseenheden opnieuw.
6. Bekijk het zakenregister, probeer bij elk woord uit het zakenregister u voor te stellen in welke context het voorkomt en probeer een definitie te geven.
7. Bekijk alleen de inhoudsopgaven van de leereenheden en probeer hiervan een schema te maken.
8. Neem de hele cursus door aan de hand van de opgaven.
9. Lees nu eens alle terugkoppelingen.
10. Werk enkele oude tentamens door: probeer niet alleen de vragen goed te beantwoorden maar probeer ook te bedenken waarom de auteurs juist die foute alternatieven bedacht hebben. Oude reguliere tentamens kunnen verkregen worden op het studiecentrum.

3.3. *Direct voor het tentamen*

1. Lees alle informatie over het tentamen vooraf rustig door. Denk daarbij aan het tentamenreglement (in de studiegids) maar lees ook alle informatie die u thuisgestuurd hebt gekregen al een aantal dagen voor het tentamen -dus op het gemak- helemaal door.
2. Stel u dus tijdig op de hoogte waar het tentamen gehouden wordt en hoe laat het begint.
3. Wees op tijd (**een kwartier op voorhand**) en zorg dat u een horloge bij heeft. (Denk aan de oproep en een legitimatiebewijs)
4. Weet zelf of u snel of langzaam werkt. Knip dan de resterende tijd die u heeft in stukjes. Kijk eerst het hele tentamen door op de vragen die u direct kunt beantwoorden. Heeft u bijvoorbeeld een tentamen met 60 meerkeuzevragen, dan neemt u 15 vragen per half uur, met aan het eind nog voldoende tijd om alles nog eens door te nemen. Kijk na het eerste half uur of uw planning haalbaar is. Zo niet: probeer iets te versnellen. Oefen daar thuis eens mee bij het maken van de "proeftentamens".
5. Bekijk het laatste proeftentamen niet tot u de hele stof beheerst. Doe dan thuis daarmee een tentamen met zoveel mogelijk dezelfde omstandigheden als bij het echte examen. Dus 3 uur zonder onderbreking zonder muziek of storingen en natuurlijk met alleen toegestane hulpmiddelen, zonder studiemateriaal en zonder de antwoordsleutel. Neem daarna de tijd om het resultaat te analyseren, zowel wat betreft de beheersing van de stof als wat betreft het tentamen zelf.

3. Het tentamen zelf

1. De tentamenmogelijkheden

De Open Universiteit kent verschillende soorten tentamens: reguliere schriftelijke tentamens, zogenaamde SYS-tentamens (de OU streeft ernaar in de toekomst ongeveer de helft van de cursussen in dit systeem onder te brengen) en mondelinge tentamens (bij een zeer beperkt aantal cursussen in de afstudeerfase).

De **reguliere schriftelijke tentamens** vinden minstens drie maal per jaar plaats op een vastgestelde datum, 's avonds van 19.00 - 22.00 uur, in alle studiecentra van de Open Universiteit (het is mogelijk om tentamen in een ander studiecentrum te doen dan het studiecentrum waar men als student staat ingeschreven). Deze data staan ongeveer een jaar van tevoren vast en worden gepubliceerd in een halfjaarlijkse bijlage van Modulair.

Wanneer er wijzigingen zijn m.b.t. de informatie in de bewaarbijlage worden deze gepubliceerd in Modulair. Met de laatste bewaarbijlage en de meest recente Modulair heeft u alle actuele informatie over de tentamens bij de hand. In de bewaarbijlage van Modulair, in de cursus en op het studienet kunt u lezen hoe een tentamen is samengesteld (multiple choice, open vragen, cases, werkstukken e.d.).

De **antwoordmodellen** van de reguliere schriftelijke tentamens worden de dag na het tentamen vanaf 24.00 uur (in feite dus 2 dagen na het tentamen) aangeboden.

Een **SYS-tentamen** vindt plaats met behulp van een geautomatiseerd systeem: een computer maakt een selectie van vragen uit een grote item-bank. Het is niet nodig om iets te weten van computers om aan een SYS-tentamen te kunnen deelnemen want de student ontvangt de vragen gewoon op papier; al het eigenlijke werk aan de computer gebeurt door de tentamenbeheerder. Men kan het hele jaar door tentamen doen. Juist rekening houden met de aanmeldingsperiode. De 'voorlopige' uitslag wordt de student direct na afloop ter plaatse medegedeeld.

Tijdens de inschrijftermijn van een cursus kunt u driemaal "gratis" tentamen doen. U heeft 14 maanden de tijd om deze kansen te benutten. Indien u het tentamen niet haalt in deze periode kan u uw rechten voor het vak vernieuwen door een studiepakket te bestellen van minimum 3 nieuwe modulen. U krijgt dan voor uw oude en nieuwe vakken (opnieuw) 3 tentamenkansen en 14 maanden de tijd om deze kansen te benutten.

Indien u liever geen nieuw studiepakket koopt, kan u ook extra tentamenkansen kopen aan 84 euro per kans. Zo'n tentamenkans kunt u op elk gewenst moment bijkopen, zo lang de cursus wordt getentamineerd. Een extra tentamenkans is acht maanden geldig.

2. De vorm van het tentamen

Verschillende tentamenvormen vragen om een verschillende voorbereiding.

Voor een tentamen met **open vragen** moet u in staat zijn om stukken van de bestudeerde stof schriftelijk te reproduceren. Hier zou u dus specifiek op kunnen oefenen, bijvoorbeeld door van relevante delen van de cursus samenvattingen te maken. Het antwoord moet kort, bondig en ter zake zijn.

Bij een **open boek tentamen** moet u feilloos de weg weten in de betreffende boeken en kunt u ervan uitgaan dat er een grote nadruk op begripsvragen zal liggen en veel minder op feitenkennis.

Bij een **mondeling tentamen** moet u vrijwel direct een antwoord op een vraag weten te formuleren. Hier kunt u op oefenen met medestudenten of door uzelf vragen te stellen en daar dan antwoord op te geven.

Een goede voorbereiding op een **multiple choice tentamen** bestaat vooral uit veel oefenen met meerkeuze vragen (het kan ook zijn dat een of meerdere vragen terugkeren). Zo raakt u ook vertrouwd met de wijze van vraagstellen van de betrokken examinerator.

U kunt in het studiecentrum tentamenbundels verkrijgen van niet-geheime tentamens, maar ook in het lesmateriaal van de OU komt u meerkeuze vragen tegen. Van tentamens die in sys worden getentamineerd (en dus geheim zijn) zijn doorgaans 2 tentamenbundels beschikbaar op Studienet. Ook kan u oefenen in het maken van multiple choice tentamens door zelf meerkeuze vragen op te stellen.

Bij '**waar/onwaar**' c.q. "**goed/fout**"-antwoorden moet u zich steeds voor ogen houden dat het venijn schuilt in de kleine woordjes als "nooit", "niet", "de enige", "altijd" en "alle". Wees daar attent op, want elke uitzondering die men kan bedenken maakt de uitspraak al fout.

Als er bij **juist/onjuist vragen** "nooit" of "altijd" staat, dan wordt het strikter. Maar algemene "waarheden" worden niet onjuist als u een uitzondering kunt bedenken.

Bij **essay vragen** begint u het best met 1 of 2 vragen die u gemakkelijk kunt beantwoorden. Zo komt u op gang. Schrijf in volgorde de begrippen op die in het antwoord moeten voorkomen. Gebruik kladpapier.

3. Op tijd zijn

Zorg dat u ruim op tijd van huis gaat, zodat u speling heeft bij eventuele tegenslag onderweg. U wordt geacht een kwartier voor tijd aanwezig te zijn en volgens de officiële regels kan u na de aanvangstijd de toegang geweigerd worden. Door te laat te komen stoort u niet alleen uw mede-kandidaten, maar tevens mist u de instructies van de hoofdsurveillant. Alleen bij bijzondere persoonlijke omstandigheden (handicap e.d.) wordt hier een uitzondering op gemaakt.

4. Uw conditie

Een tentamen vormt een vrij zware inspanning, het is dan ook van belang dat u in goede conditie bent tijdens het tentamen.

De tentamens aan de OU zijn bijna altijd 's avonds; probeer daarom te vermijden dat u na een loodzware werkdag doodmoe aan het tentamen moet beginnen; neem desnoods een paar uur vrij.

Eet ook niet te zwaar voor het tentamen, het zijn uw hersens die zuurstof nodig hebben, niet uw maag.

5. Tentamenzenuwen en faalangst

5.1. Tentamenzenuwen

De meeste mensen zijn nerveus bij een tentamen. Die gespannenheid kan bevorderlijk zijn voor een optimaal tentamenresultaat, maar door zenuwen worden ook onnodige fouten gemaakt.

Laat uw zenuwen niet de overhand krijgen. Aan de ene kant moet u de verschijnselen die ermee gepaard gaan accepteren (zoals zweterige of trillerige handen, een wee gevoel in de buik,...) Aan de andere kant moet u uzelf niet aanpraten dat zenuwen uw tentamenresultaat zullen verknallen. Houd uzelf voor ogen dat u op dit ogenblik niets anders meer kunt doen dan vertrouwen op al het werk dat u in de stof heeft gestoken.

De score voor een tentamen wordt meer beïnvloed door uw beheersing van de stof dan door zenuwen. Een goede studieplanning kan zo een tegenwicht vormen voor uw zenuwen. Op het moment dat u zich echt in de tentamenvragen verdiept verdwijnen de zenuwen meestal vanzelf. Het gebruik van kalmerende middelen is niet aan te raden omdat dat een nadelige invloed heeft op uw denkvermogen. Ademhalings- en ontspanningsoefeningen kunnen helpen. Mocht het u tijdens het tentamen allemaal even teveel worden, stop dan even, kijk eens om u heen, drink een slokje of iets dergelijks.

5.2. Faalangst

Soms kan het opzien tegen een tentamen doen zulke buitensporige vormen aannemen, dat dit niets meer te maken heeft met de normale spanning voor het tentamen. Er zijn mensen, die vluchten voor élk tentamen. Wanneer u dit zelf weet, is deze brochure en een tentamentraining beslist onvoldoende. U kan hierover komen praten met een studiebegeleidster.

6. Een systematische strategie

Tijdens het maken van een tentamen is een systematische strategie aangewezen. Een voordeel van een dergelijke werkwijze kan zijn dat u uw zenuwen op die manier beter onder controle krijgt. Door volgens een vast stramien te werken voelt u zich eerder vertrouwd met de tentamensituatie en kunt u bepaalde fouten (bijvoorbeeld tijdgebrek) vermijden.

Wij raden u aan om te proberen in verschillende ronden te werk te gaan, op de volgende wijze:

6.1. Globale oriëntatie

Neem de tijd om de aanwijzingen goed door te lezen. Na deelname aan deze voorbereidingsbijeenkomst weet u feitelijk al wat er ongeveer van u verwacht wordt, hoe u de formulieren moet invullen e.d.

Vul op uw gemak uw naam in op het computerantwoordformulier plus uw studentnummer, het tentamenummer en het versienummer. Bekijk vervolgens het hele tentamen om een globale indruk te krijgen. Als u veel met oude tentamens heeft geoefend, heeft u misschien het geluk dat u sommige vragen herkent.

6.2. Makkelijke vragen eerst

De vragen waarvan u 'zeker' het antwoord weet beantwoordt u eerst.

Denk niet te snel dat u de bedoeling van de vraag wel hebt begrepen; dwing uzelf om de vraag zeer nauwkeurig te lezen en beoordeel alle antwoordalternatieven op hun waarde.

Denk niet alleen aan de redenen waarom één antwoord goed is, maar ook aan de redenen waarom de andere antwoordalternatieven fout of minder goed zijn. Indien u zeker weet dat bepaalde alternatieven fout zijn streept u deze door. Indien u tussen twee antwoorden twijfelt en een intuïtieve voorkeur voor een van beide heeft moet u die voorkeur direct markeren (b.v. met een sterretje). Denk in deze ronde niet te lang over de vragen na, deze ronde is bedoeld voor de makkelijke gevallen. U dient met deze ronde klaar te zijn ruim voordat de helft van de tentamentijd verstreken is.

6.3. Moeilijke vragen

Nu resteren er nog slechts vragen waarover u echt moet nadenken, maar als u goed gepland heeft, heeft u hiervoor nog een zee van tentamentijd over. Bij de meeste cursussen heeft u ruim voldoende tijd voor het tentamen, slechts bij enkele cursussen is de beschikbare tijdsduur van drie uur aan de krappe kant (dit kunt u te weten komen door een tentamenbundel aan te schaffen). Neem de tijd voor iedere vraag, voordat u antwoorden gaat zoeken moet u er eerst zeker van zijn dat u de vraag zelf goed heeft begrepen plus de verschillende antwoordalternatieven.

Een groot gevaar is dat u te lang blijft twifelen over dezelfde vragen, zonder een stap verder te komen, uzelf steeds erger aan het twifelen brengt, in tijdnood komt of ieder zicht op een oplossing kwijtraakt.

Laat vragen waar u absoluut het antwoord niet op weet dus na enige tijd gewoon liggen, streep wel de bij uw weten zeker foute antwoorden weg en geef uw intuïtieve voorkeur aan, zelfs al heeft u geen idee waar die voorkeur op gebaseerd is.

Pas als u helemaal klaar bent met het tentamen werpt u nog een laatste blik op deze hopeloze gevallen en dan resteert u niets anders dan te gokken.

Kies altijd het antwoord dat in eerste instantie uw intuïtieve voorkeur had; het is gebleken dat u op deze wijze de grootste kans heeft goed te gokken, u maakt dan namelijk gebruik van uw passieve, onbewuste kennis van de stof.

GEEF ALTIJD ANTWOORD! Als u niets invult is het antwoord 100 % zeker fout en na eliminatie van de minst plausibele antwoorden heeft u al snel zo'n 50 % kans op een goed antwoord.

6.4. De laatste controle

Loop nog eenmaal alle vragen door en controleer met name op leesfouten e.d.. Wees heel voorzichtig met veranderingen, tenzij u er zeker van bent dat uw eerst gekozen antwoord fout is (b.v. fout gelezen of u weet ineens weer iets). Het blijkt namelijk dat bij multiple choice tentamens het eerste antwoord vaak het juiste is (ook met gokken). Haastige veranderingen achteraf blijken vaak fout.

6.5. Het antwoordformulier

Breng uw antwoorden heel nauwkeurig en secuur over op het computerantwoord-formulier (alleen dat wordt nagekeken!).

7. Het afleggen van twee tentamens op één dag

In principe onmogelijk behoudens een noodgeval. Een motivering van deze nood dient tijdig schriftelijk aangevraagd te worden bij de afdeling tentaminering in Heerlen. Het is onder bepaalde voorwaarden wel toegestaan om het ene tentamen 's middags en het andere tentamen 's avonds af te leggen, bijv. als het ene tentamen een sys-tentamen is en het ander een regulier.

8. Het gebruik van woordenboeken

Het is toegestaan om een Nederlands woordenboek (vanzelfsprekend zonder aantekeningen) te gebruiken tijdens een tentamen, tenzij dit uitdrukkelijk niet is toegestaan (bijv. bij de cursus "Schrijfpracticum 1"). Om het u makkelijk te maken plaatsen wij standaard de Van Dale woordenboeken in de tentamenkamer. Het gebruik van vakwoordenboeken (bijv. een juridische woordenboek) is nooit toegestaan.

Mensen die het Nederlands niet als moedertaal hebben mogen een buitenlands woordenboek gebruiken indien zij daarvoor toestemming vragen bij de aanmelding voor het tentamen (bij de vraag naar persoonlijke omstandigheden).

9. Het hanteren van twijfel

Bij het beantwoorden van multiple-choice vragen kunnen zich (per vraag) vier mogelijkheden voor doen:

1. U weet direct wat het juiste alternatief is;
2. U weet direct wat onjuiste alternatieven zijn (wegstrepen);
3. Op het eerste gezicht, maar zonder daar zeker van te zijn, zegt een bepaald alternatief u iets;
4. Niets komt u bekend voor, kortom u weet het antwoord niet.

Als er sprake is van problemen bij het maken van multiple-choicetentamens, dan betreft het vooral situatie 2 en 3. Bij **mogelijkheid 1** weet u immers het juiste alternatief. Blijkt later toch dat dit alternatief fout was, dan ligt de oorzaak bij de voorbereiding op het tentamen. Het kan ook zijn dat u bij het lezen van de vraag een fout hebt gemaakt. **Mogelijkheid 4**: daar valt niets anders te doen dan te gokken.

Bij zowel **situatie 2** als **3** is er sprake van twijfel tussen de verschillende (meestal twee) alternatieven. Veel studenten hebben moeite met het kiezen uit de twee overgebleven alternatieven. Dit blijkt uit de volgende situaties:

- U denkt vaak veel te lang over de vraag, met als gevolg dat u steeds meer twijfelt tussen de twee alternatieven. Het gevaar is groot dat u allerlei zaken door elkaar gaat halen. Tenslotte kiest u een alternatief, maar ook daarover wordt nog steeds getwijfeld. Het gevolg van deze werkwijze is veelal tijdnoed en onrust.
- Vervolgens kan het gebeuren dat u bij het nakijken het eerste antwoord gaat "verbeteren", terwijl u ook over dit tweede antwoord blijft twijfelen. Het betreft hier verbeteringen die als het ware gebaseerd zijn op onzekerheid over het eerder ingevulde antwoord en niet op basis van een "nieuw inzicht". Op deze manier kunnen in eerste instantie goede alternatieven nogal eens in foutieve antwoorden verbeterd worden.

Let wel: we hebben het hier niet over verbeteringen die u maakt omdat u het bestudeerde onderwerp ineens goed terug kunt halen.

10. Versies

De meeste tentamens die worden afgenomen kennen meerdere versies, om die reden moet het versienummer altijd worden ingevuld op het optisch leesbare computerantwoordformulier (is het geval bij reguliere tentamens).

11. Gokken en gokkanscorrectie

Een voordeel van multiple choice tentamens zou kunnen zijn dat ook iemand zonder enige kennis van zaken door puur gokwerk een aantal vragen goed kan beantwoorden.

Indien een tentamen bijvoorbeeld uit 80 juist/onjuist vragen bestaat, zal men gemiddeld 40 van de vragen goed kunnen raden.

Hiermee wordt echter rekening gehouden bij de vaststelling van de cesuur. In het bovenstaande voorbeeld van een tentamen met uitsluitend juist/onjuist vragen, telt de helft (40) van het aantal vragen niet mee en moet de student 55 % van de resterende helft (= 22) goed beantwoorden voor het verkrijgen van een voldoende; de cesuur wordt dus 61/62, d.w.z. onvoldoende bij 61 of minder goed beantwoorde vragen en voldoende vanaf 62 goed beantwoorde vragen.

Een vergelijkbare correctie van 25 % wordt toegepast op een tentamen dat uit 4-keuze alternatieven bestaat. Een voordeel van 4-keuze vragen is dat het vaak mogelijk is om één of twee van de alternatieven te elimineren, waardoor de gokkans stijgt tot 33,3 of 50 %.

4. De analyse van het tentamen

Zeker indien u gezakt bent is het van het grootste belang dat u te weten komt welke fouten u gemaakt hebt en hoe u tot die fouten gekomen bent. Maak dus aantekening van de door u gegeven antwoorden en neem de antwoordmodellen die bij de reguliere tentamens beschikbaar zijn mee. Bij een volgende gelegenheid kunt u hier dan wellicht rekening mee houden en proberen bepaalde fouten te vermijden.

Helaas is het niet altijd even gemakkelijk om een specifieke oorzaak van fouten aan te wijzen. Inzage in het tentamen kan u meer inzicht verschaffen.

Ook al bent u wel geslaagd, dan nog is het zeer nuttig om te zien welke fouten u gemaakt heeft; dit kan u van pas komen bij toekomstige tentamens. Liggen uw problemen op het gebied van onvoldoende vooropleiding of tekortschietende planning, dan is een gesprek met een consulent of deelname aan een studievervaardigheidstraining aan te bevelen. Vanzelfsprekend is het ook heel nuttig om met medestudenten van gedachten te wisselen over het tentamen; dat gebeurt trouwens meestal vanzelf zodra de studenten de tentamenzaal verlaten hebben.

Ga bij elke fout beantwoorde vraag na in de cursusstof of u het juiste antwoord wel kunt vinden. Kijk dan waar de fout zit. Kende u de stof niet goed? Heeft u die stof niet goed begrepen? Heeft u de vraag niet goed gelezen of verkeerd begrepen? Heeft u de verkeerde stof erbij gehaald? Was uw redenering (zie aantekeningen op het tentamen) niet juist? Heeft u misschien het antwoord per ongeluk fout ingevuld? Heeft u fout gegokt?

Bij zo'n analyse kan u verschillende oorzaken vinden waardoor u niet voldoende heeft gescoord. Bijvoorbeeld delen van de stof onvoldoende bestudeerd of begrepen. Of te weinig overzicht om de stof te combineren. Dat betreft dan het studeren zelf.

Maar het kan ook liggen aan het begrijpen, aan de vragen, de tentamentechniek of aan uw conditie. Liggen de oorzaken niet op het vlak van de cursus(stof) maar, b.v. door een verkeerde c.q. ontbrekende voorkennis, moeilijkheden om thuis te studeren (geen eigen hoekje, teveel storingen e.d.) dan kan u ook bij de consulent terecht.

Bij de analyse van uw tentamen kan u gebruik maken van een checklist die u terugvindt in bijlage.

5. Na het tentamen

1. Uitslag en certificaat

De officiële uitslag wordt de student, bij een regulier tentamen, na maximaal 6 weken schriftelijk medegedeeld. Wanneer u het niet eens bent met de uitslag moet inzage binnen 14 dagen worden aangevraagd en beroep binnen 30 dagen na bekendmaking van de uitslag worden aangetekend.

Bij sys-tentamens krijgt u steeds onmiddellijk uw voorlopige uitslag.

Sommige cursussen kennen een verplicht practicum, in dat geval wordt er pas een certificaat voor de cursus afgegeven indien zowel het tentamen als het practicum met een voldoende zijn afgesloten.

2. In beroep gaan tegen de uitslag van een tentamen

Als studenten opmerkingen hebben bij afgenomen tentamens (b.v. omdat een bepaalde vraag in een tentamen inhoudelijk onjuist of onvolledig zou zijn) kan de student dit melden. Een reactie kan doorgefaxt worden naar de Commissie voor de examens binnen de 5 werkdagen na het examen (cf. Studiegids). Dit is nog geen beroep aantekenen. Binnen 30 dagen na de bekendmaking van de uitslag kunt u beroep aantekenen tegen de uitslag (cf. Studiegids). Alvorens in beroep te gaan kan het nuttig zijn om het eigen tentamenwerk nog eens in te zien.

Voor SYS-tentamens geldt een aangepaste inzage- en beroepsprocedure. Uitgebreide informatie over de beroeps- en inzageprocedures vindt u in de opleidingsgids.

6. Enkele tips

1. Algemene tips

- Als het moeilijk is om een keuze te maken uit de verschillende alternatieven probeer dan zelf een antwoord te formuleren en kijk vervolgens welke aan de gegeven antwoordalternatieven daar het dichtste bijzit.
- Soms kunt u een beter beeld van een vraag krijgen door een tekening of schema te maken.

- Soms wordt een vraag op een moeilijke manier gesteld, in dat geval moet u proberen om de vraag te herformuleren. Er zijn verschillende manieren:

Een voorbeeld van herformuleren, vraag 4:

U kan dezelfde vraag stellen zonder dat in wiskundige formules te doen. M.a.w. hoeveel studie-uren moet u per dag studeren als de cursus 200 uur duurt en u 16 weken de tijd heeft gedurende 5 dagen per week?

De totale tijd die u dan ter beschikking heeft bedraagt 5×16 dagen voor een cursus van 200 uur.

Het aantal studie-uren per dag bedraagt dus: $200 : (5 \times 16) = X$.

200 mag u vervangen door S; 16 mag u vervangen door T, dus:

$$X = \frac{S}{5 \times T}$$

- Wees erop gespist dat vragen soms verband met elkaar hebben, het antwoord op een vraag kan in een andere vraag verstopt zitten of kan een deel van de stof in uw herinnering terugbrengen waardoor u ineens wel het antwoord op een andere vraag weet.
- Vraag u af op welk deel van de stof de vraag betrekking zou kunnen hebben en probeer dat deel van de stof los van de vraag te reproduceren.
- Probeer of de vraag duidelijker wordt als u hem in ontkennde of bevestigende vorm leest (voorbeeld vraag 6).
- Wees erg attent op kleine woordjes als "nooit", "niet", "de enige", "altijd", "alle", "uitsluitend" enz. Hierin schuilt vaak het venijn, want één uitzondering maakt een dergelijke uitspraak al ongeldig. In deze situatie is het dus goed om de vraag te stellen: "weet ik een uitzondering?". Zo moet u ook erg attent zijn op woorden als "meestal", "over het algemeen", "soms", "vaak", "eventueel", want op die manier geformuleerd zal een uitspraak ook waar zijn als er uitzonderingen op de regel bestaan.
- Probeer bij lange, ingewikkelde vragen de irrelevante informatie te scheiden van essentiële informatie. Sommige vragen kunnen veel 'ballast' bevatten (voorbeeld: vraag 6).
- Laat u niet in de war brengen door mensen die vroeg weggaan terwijl u nog lang niet klaar bent.
- In het oefententamen zitten een aantal vragen die in principe vrij gemakkelijk zijn, maar die uitnodigen tot oppervlakkig lezen of nonchalance (vraag 12). Mocht u bij deze vragen fouten hebben gemaakt wees dan extra alert bij echte tentamens en trek bij voorbeeld wat meer tijd uit voor het rustig lezen van de vragen en alle antwoordalternatieven.

- Belangrijk: beantwoord alle vragen, desnoods door te gokken. Van de drie of vier mogelijke antwoorden is er vaak één duidelijk niet goed. Schrap die door. Op die manier stijgt de kans op een goed antwoord. Er worden geen punten afgetrokken voor foutief beantwoorde vragen.
- Als volgens u geen van de antwoorden juist of volledig is, kies dan het meest juiste of minst foute antwoord.
- Lees na afloop de vragen en antwoorden na, maar wees uiterst voorzichtig met correcties. Het blijkt n.l. dat zelfs bij antwoorden die geraden zijn, het eerst gekozen antwoord meestal het beste is.

2. Veel voorkomende fouten bij multiple choice tentamens

- Het zoeken van patronen in antwoordcategorieën

Sla geen acht op het patroon van A, B, C en D (meerkeuzemogelijkheden), of A en B (juist/onjuist-vragen). Het kan voorkomen dat u vijf keer achter elkaar antwoordcategorie B moet invullen. Dan hoeft u niet te gaan twifelen aan de juistheid van uw antwoorden. Er zit geen patroon in, ook al niet als gevolg van de verschillende versies van elk tentamen.

- Het niet nauwkeurig lezen:

Het betreft hier vragen die gemakkelijk kunnen zijn, maar waar het vooral aankomt op nauwkeurig lezen. Wie veel van dergelijke vragen fout beantwoord heeft, maakt veel fouten door te vlug te veronderstellen dat hij/zij de bedoeling van de vraag begrepen heeft. Vaak zijn in allerlei vragen restricties opgenomen. Let dan op woorden als: vooral, direct, indirect, alle, enkele e.d.

- Het ten onrechte interpreteren van vragen als strikvragen:

Sommige vragen lijken op strikvragen. Deze vragen zijn gemakkelijk met een trucje te beantwoorden, terwijl de manier die het meest voor de hand lijkt te liggen of de meest gangbare manier erg omslachtig is. Dwing dan uzelf dit soort vragen rustig te bekijken en goed na te denken over wat nu precies gevraagd wordt. Eventueel dit soort vragen bewaren tot later.

- Het te snel antwoorden:

Wanneer studenten gevraagd wordt naar een bekend verschijnsel of naar iets waarmee de student redelijk vertrouwd is, dan oppassen niet te snel te antwoorden. Eerst afstand nemen van de vraag, in herinnering roepen hoe het onderwerp werd besproken in de cursus, dan terugkijken naar de vraag en die beantwoorden.

- Het uitgaan van de verkeerde stelling:

Bij stamstellingvragen treft men altijd eerst (een) inleidende stellingen, de stam, aan. Deze stelling(en) is (zijn) altijd, per definitie, juist. Daarover wordt uw mening niet gevraagd. Dan volgt/volgen de stelling(en) waarover uw mening wordt gevraagd. Dus oppassen met overhaast te antwoorden als u de inleiding als juist herkent. Ook niet gaan twifelen aan de juistheid van de inleiding.

- Het over het hoofd zien van (misleidende) koppelingen:

Let op (misleidende) koppelingen: rafel eerst de vraag volledig uiteen. Er wordt bijvoorbeeld een bepaalde theorie aan een bepaald persoon toegeschreven. Klopt die koppeling? Soms hoort een op zich juiste mening bij een ander persoon. Soms is een mening noch toe te schrijven aan de in de vraag genoemde personen, noch aan welke persoon in de cursus ook.

- Het over het hoofd zien van (dubbele) ontkenningen:

Let op vragen met een ontkenning erin. Let ook op dubbele ontkenningen (nooit niet = altijd).

- Slecht of onduidelijk gestelde vragen:

Het kan voorkomen dat u een vraag slecht of onduidelijk gesteld vindt. Geen paniek. Bewaar deze vraag voor later. Probeer dan de bedoeling van de vraagstellers te begrijpen en ga kalm bij uzelf na wat u van het onderwerp weet. Antwoord naar uw beste overtuiging. Na het tentamen kunt u eventueel actie ondernemen tegen een volgens u slecht gestelde vraag.

- Juist/onjuist vragen:

U moet zich realiseren dat 'onjuist' meerdere betekenissen kan hebben, nl. "fout", "niet geheel juist" of 'onvolledig'.

7. Literatuur

- Boon H. en Wijnberg M.; *"Studievaardig"*, uitg.: stichting IVIO, Lelystad; 1987.
- Houtwolters, B. van, e.a.; *Studiemethoden*, Aulapocket nr. 812.
- Langedijk P., *Concentratiemoeilijkheden bij kinderen*, Deventer 1979-3, p.264.
- Louwerse, C.; *Studeren kun je leren*, uitgeverij Intro Nijkerk.
- Logwerse, C.; *Studeer actief - wegwijzer voor de beginnend student*, Uitg. Intro, Nijkerk.(in licentie voor de Volkskrant), 1983.
- Schlussmans K., COP Ou-Heerlen; *Hoe herhaal ik voor een tentamen?*

VOOR MEER INFORMATIE:

Open Universiteit studiecentrum Diepenbeek
Universiteit Hasselt, Campus Diepenbeek
Agoralaan, gebouw D
3590 Diepenbeek
OpenUniversiteit@uhasselt.be
tel: 011/26.81.62
www.openuniversiteit.uhasselt.be
vraagenantwoord.ou.nl

Deze brochure werd oorspronkelijk samengesteld door mevrouw Caroline Steensels van het Studiecentrum Open Universiteit Gent.

8. Bijlagen

1. *Ontspanningsoefeningen*

- a. Terwijl je zit te werken: druk- en trek oefeningen
(ontleend aan P.Langedijk, Concentratie-
moeilijkheden bij kinderen, Deventer 1977)

Het doel van deze oefeningen is om, zittend aan je werktafel, jezelf weer een fit gevoel te geven. Als je een tijdje ingespannen bezig bent geweest, of als je een dof gevoel hebt gekregen, kun je met deze oefeningen weer nieuwe energie opdoen.

De oefeningen bevorderen namelijk de bloedcirculatie. Ze maken je weer wakker.

Deze oefeningen kunnen zittend worden uitgevoerd. Telkens de spieren 5 tellen langzaam aantrekken tot ze gaan trillen, dan ontspannen en de handen op de bovenbenen leggen.

Hoofd en nek

(vergelijk met de genummerde tekeningetjes)

Tegen de linkerkant van het hoofd duwen (met de linkerhand, 1).

Tegen de rechterkant van het hoofd duwen (met de rechterhand, 1).

Met beide handen tegen het voorhoofd duwen (2).

Met gevouwen handen aan de achterkant van het hoofd trekken.

Schouders aantrekken.

Armen en handen

Handpalmen tegen elkaar aanduwen op borsthoogte (3).

Vingertoppen tegen elkaar plaatsen en hard duwen met gekromde vingers (4).

Vingertoppen in elkaar haken en trekken (5)

Handen vooruitsteken en tegen elkaar aanduwen (6).

Op tafelblad duwen (7).

Vingers zoveel mogelijk spreiden.

Vingers krommen en spannen.

Rechterpols vastgrijpen en knijpen.

Linkerpols vastgrijpen en knijpen.

Aan de zitting van je stoel trekken (8)

Je even opduwen op de zitting (9).

Benen en voeten

Hielen even van de grond tegen de binnenkant van de stoelpoten drukken.
Hielen tegen de buitenkant van de stoelpoten drukken.

Voeten strekken en tegen elkaar aandrukken (evt. Kistje tussen de voeten).
Met de handen kruiselings tegen de binnen kant van de knieën drukken (10).
Met de handen tegen de buitenkant van de knieën drukken.

b. Ontspanningsoefeningen vóór of tijdens een tentamen

(maar doe ze nooit pas voor het eerst op het tentamen: om te helpen moeten ze een soort gewoonte zijn)

1. Span stuk voor stuk al je spieren en ontspan ze daarna bewust. Begin bv. met je linkervoet, vervolgens je linkerbeen, dan rechtervoet, rechterbeen, buik, handen, armen, schouders, nek, kaken, gezicht. Dit gaat het beste liggend, dus thuis vóór het tentamen. Vereenvoudiging voor op het tentamen zelf: span al je spieren tegelijk, ook van je gezicht. Houd een paar tellen vast en ontspan dan alles. Zo kan je controleren of je te gespannen of verkramppt werkt.
2. Concentreer je op één lichaamsdeel, bv. je hand. Probeer of je in je hand je hartslag kunt voelen. Als dit lukt kun je op andere lichaamsdelen overgaan. Het moeilijkst is om je hart te voelen op de plaats van je hart.

c. Tips

-knijp niet te krampachtig op je potlood of pen
-rek je even (geluidloos) uit
-stijve nek? Laat je hoofd langzaam naar voren zakken, zo diep mogelijk en daarna achterover en terug. Laat je hoofd langzaam en voorzichtig van schouder via borst naar de andere schouder keren en weer langzaam terug. Houd je schouders daarbij zo los mogelijk: niet optrekken!

2. Checklist tentamenanalyse

cursus: _____

oorzaken van onvoldoende resultaat.

stof niet af	ja/nee
door: te korte voorbereidingstijd	ja/nee
planning verkeerd/ontbroken	ja/nee
onvoldoende feitenkennis	ja/nee
stof niet begrepen	ja/nee
door: te moeilijk	ja/nee
te korte voorbereidingstijd	ja/nee
te weinig concentratie	ja/nee
studiemethode onvoldoende	ja/nee
tentamenopgaven niet goed begrepen	ja/nee
door: weinig/niet gekeken naar tentamenvorm	ja:nee
weinig/geen ervaring met meerkeuzetentamenvaardigheid	ja/nee
concentratie(problemen) tijdens tentamen	ja/nee
door: niet voldoende fit	ja/nee
afgeleid tijdens tentamen	ja/nee
maken van slordigheidsfouten	ja:nee
in de war, black outs	ja/nee
tentamenangst	ja/nee
overmoed	ja/nee

Conclusie

De voornaamste oorzaken van het onvoldoende tentamen zijn:

1. _____
2. _____
3. _____

Ik moet ze een volgende keer voorkomen door:

1. _____
2. _____
3. _____